

Střední průmyslová škola elektrotechnická a ZDVPP spol. s r.o. v Žatci

Elektrotechnická měření

Školní rok 2010 / 2011

Třída: E3.A

Číslo úlohy: 6

Měření impedancí a jejich složek

Datum měření

11.4.2011

Jméno a příjmení

Miroslav Kdýr

Hodnocení

1. Zadání

- 1.1 U předložené tlumivky určete : - absolutní velikost impedance vinutí
- složky impedancí a indukčností jednotlivých vinutí

1.2 Při výpočtu impedancí a jejích složek použijte početní i grafickou metodu.
Proveďte porovnání hodnot stejných veličin vypočtených různými metodami a zdůvodněte jejich případné rozdíly.

2. Popis měřených předmětů

Tlumivka s feromagnetickým jádrem.

3. Teoretický rozbor

Impedance (komplexní odpor) v obvodu střídavého proudu je zdánlivý odpor, který má činnou složku, způsobující v obvodu výkonové ztráty, a složku jalovou, která způsobuje fázový posun proudu. Měřicí obvod je napájen střídavým sinusovým napětím o stálé frekvenci f .

MĚŘENÍ ABSOLUTNÍ HODNOTY IMPEDANCE

- lze jednoduše určit s použitím voltmetru a ampérmetru. Přitom se určuje proud I , protékající měřenou impedancí a úbytek napětí U_L na tlumivce, pro které platí:

$$Z = U / I \quad (\Omega)$$

Ve většině případů znalost pouze velikosti Z nepostačuje a zároveň je nutno určit veličiny R , X a $\cos \varphi$ pro impedanci s indukčním charakterem lze ze zjištěné reaktance X , při známé frekvenci f vypočítat indukčnost tlumivky L . V tomto případě je nutno užít k měření impedance některou z následujících metod.

METODA MĚŘENÍ IMPEDANCE TŘEMI VOLTMETRY

- změříme U_Z , U_C , U_R a f .

Naměřená napětí jsou však vůči sobě fázově posunuta. Z obecného trojúhelníka napětí odporu lze početně nebo graficky určit impedanci i její složky.

Výpočetní vztahy:

$$Z_X = R_C^2 + X_L^2$$

$$X_L = Z_X \cdot \sin \varphi \cdot L$$

$$R_C = Z_X \cdot \cos \varphi \cdot L$$

METODA MĚŘENÍ IMPEDANCE TŘEMI AMPÉRMETRY

- k měřené impedanci Z_X paralelně připojíme R_N a změříme proudy v obou větvích obvodu. Při měření předpokládáme, že impedance použitých ampérmetrů jsou zanedbatelné ve srovnání s měřenou impedancí Z_X .

Výpočetní vztahy:

$$U_R = R_N \cdot I_R$$

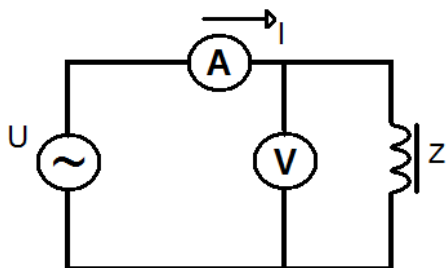
$$U_{XL} = \omega \cdot L \cdot I_{ZX}$$

$$R_C = ((R_C \cdot I_L) / (R_N \cdot I_R)) \cdot (I_R / I_{ZX}) \cdot R_N$$

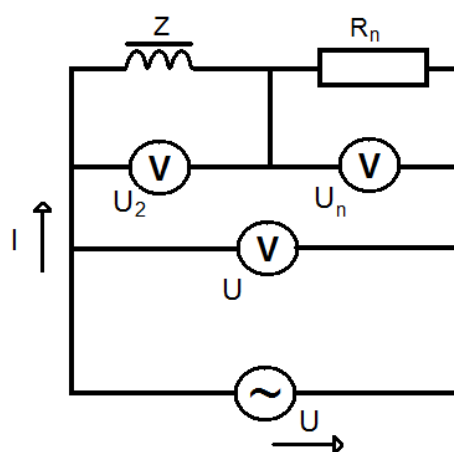
$$L = I_R / (2\pi \cdot f \cdot I_{ZX})$$

4. Schémata zapojení

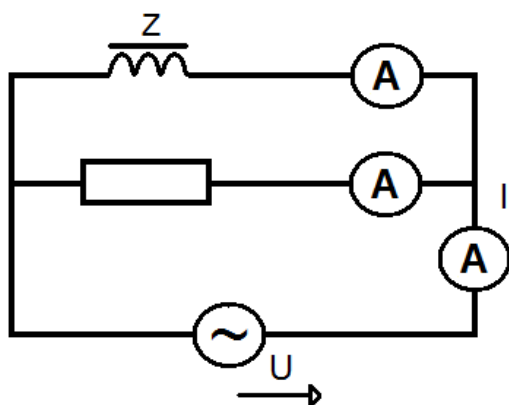
Měření Z

Metoda 3 voltmetrů

Metoda 3 ampérmetrů

5. Seznam použitých přístrojů

Název / Typ	Výrobní číslo	Označení na schématech
METEX	16046F22	A
M-832	99078	V
Tlumivka	4091	Z

6. Popis postupu měření

MĚŘENÍ ABSOLUTNÍ HODNOTY OHMOVOU METODOU

- zapojíme obvod dle příslušného schématu . Na voltmetru odečteme napětí a na ampérmetru proud tlumivky. Absolutní hodnotu vypočteme podle vzorce : $|Z| = U / I$.

METODA TŘÍ VOLTMETRŮ

- zapojíme obvod dle příslušného schématu. Na tlumivce změříme napětí U_L , na rezistoru R_N napětí U_R a celkové napětí na cívce a tlumivce. A z uvedených vzorců vypočteme požadované veličiny. Údaje zapíšeme do tabulky. Při měření volíme velikost R_N tak, aby napětí U_N a U_Z byla srovnatelná. Údaje zapíšeme do tabulky.

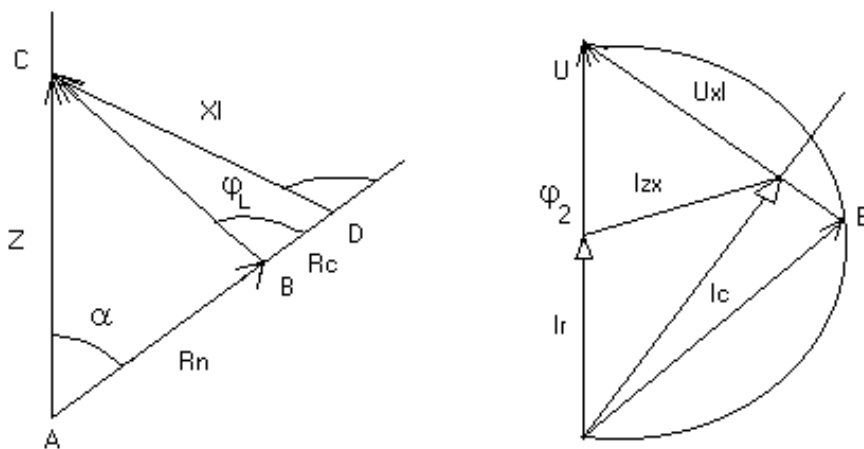
METODA TŘÍ AMPÉRMETRŮ

- zapojíme obvod dle schématu. Na prvním ampérmetru odečteme proud tekoucí cívkou, na druhém proud tekoucí rezistorem. Na ampérmetru A odečteme proud tekoucí celým obvodem. A z uvedených vzorců vypočteme požadované veličiny. Údaje zapíšeme do tabulky.

7. Tabulky

Metoda měření impedance třemi voltmetry		Metoda měření impedance třemi ampérmetry		Metoda měření absolutní hodnoty impedance	
U1 (V)	25,9	I1 (mA)	32,3	f (Hz)	50
U2 (V)	21	I2 (mA)	23,9	U(V)	26
U3 (V)	11,9	I3 (mA)	20	I (mA)	0
cos	0,2	cos	0,1	Z (Ω)	1,3
X	1200,0	X	1600	L (H)	4
R (kΩ)	2	R (kΩ)	1		
Z (Ω)	1220	Z (Ω)	1600		
L (H)	3,8	L (H)	5		

8. Grafy

9. Vyhodnocení

Z uvedených tabulek měření vyplývá, že se hodnoty naměřené voltmetrem od hodnot naměřených ampérmetrem se hodně liší.

Chyba v měření vzniká tím, že ampérmetr měří proud I, který se rovná $I = I_Z + I_V$ a voltmetr může mít poměrně velkou vlastní spotřebu takže jeho proud není zanedbatelný.

Měření metodou třemi ampérmetry - lze s výhodou použít při měření impedancí kondenzátorů. Při měření indukčnosti cívky (i s pevným jádrem) dáváme přednost metodě tří voltmetrů